

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 круна по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франана у злату, на по године 10 франана у злату.

Преплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Преплата се шаље пошташким уплатом, само у илустрираној администрацији „Глас Црногораца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.

Донаси се шаље Уредништву. Рукониси се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а по саслушању Нашег Министарског Савјета, на основу члана 59. Устава земаљског, члана 9. Закона о привременом пословном реду у Народној Скупштини и члана 2. и 55. Закона о изборима народних посланика ријешили смо и рјешавамо:

Пошто је Народна Скупштина, сазвана у редован сазив за 1. децембра 1908. године, а на своме II. редовном састанку, држаном 3. децембра 1908. године, ријешила:

„да се избор народног посланика за горњо-црмничку капетанију поништи као незаконит, и нов избор закаже“ наређујемо:

да се на дан 28. децембра 1908. године изврши накнадни избор народног посланика за капетанију горњо-црмничку, за четворогодишњу скупштинску периоду: 1907., 1908., 1909. и 1910. годину.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 9. децембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

перјаничког официра Вука Вукотића за перјаничког капетана.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 10. децембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног постављамо:

за вршиоца дужности команданта Никшићске бригаде, командира Ђура Јововића, досадањег команданта Никшићског баталиона.

Производимо у чин командира: поткомандира Перишу Томановића и стављамо га на расположење Министарства Војног, баталионског барјактара Николу П. Павловића и постављамо га за команданта Никшићског баталиона, поткомандира Николу Живкова Јовановића и постављамо га за команданта баталиона резерве.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 10. децембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, а у извршењу чл. 3., 6. и 7. Закона о уређењу Књ. Просвјетног Савјета, постављамо:

за председника Књ. Просвјетног Савјета проф. Живка Драговића, ректора Богословско-Учитељске школе, досадањег председника истога Савјета.

Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 26. новембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар
Просвјете и Црквенијех Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова, а с обзиром на извршење чл. 3. и 7. закона о уређењу Просвјетног Савјета, разрјешавамо од дужности члана Књ. Просвјетног Савјета све досадање чланове истога Савјета и постављамо:

за редовне чланове Књ. Просвјетног Савјета: проф. Живка Драговића, ректора Богословско-Учитељске школе; проф. Мирка Мијушковића, управитеља гимназије; др. Стевана Огњеновића, обласног лекара; Ђура Шпадијера, првог секретара Књ. Министарства Просвјете и Црквенијех Послова; Михајла Рајнвајна, наставника гимназије; Николу Милића, наставника гимназије и Николу Рацковића, учитеља народне основне школе.

Наш Министар Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 26. новембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар
Просвјете и Црквенијех Послова
Ј. С. Пламенац с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— По потоњим вијестима из Париза, здравље је Њеног Краљевског Височанства Књагиње Милене повољно. Код Њеног Краљевског Височанства налазе се од подуже времена Њихова Височанства Књаз Франц Јосиф Батенберг са Књагињом Аном, а прошлијех дана стигла је у Париз код Узвишене Своје Бабе и Њено Краљевско Височанство Књагињица Јелена од Србије.

— Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија вратили су се на Крушевац.

— Њ. Кр. В. Књаз Господар благоизволио је примити у приватну аудијенцију отпрајника послова краљевине Грчке г. Спиритакиса.

— Измјеном нота између председника Министарског Савјета г. Дра Л. Томановића и олд. француског министра г. грофа Серсеа продужен је трговински уговор између Црне Горе и Француске sine die, али с правом отказа од шест мјесеци.

— Серкиз Балиан ефенди, царско-отомански консуо у Подгорици, и новонаименовани отомански вице-консуо у Улцињу и Бару, Саидбеј, стигли су на своја мјеста и предузели повјерене им дужности.

ЗАПИСНИК II РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 3. децембра 1908. г.

Председавао председник

М. Буковић

Секретар

Д. Петровић

Почетак у 2 сата послје подне.

За министарским столом г. г. министри: Војводић, Мартиновић, Вукотић и Пламенац.

Председник Буковић отвара II редовну сједницу.

Секретар Драговић чита записник прошле сједнице, који је примљен с примједбом Ј. Спасојевића, да се у исти уведе Мартиновићев приједлог о поздраву Српске Народне Скупштине.

Секретар Петровић чита у изводу молбе и жалбе, а наиме: двије Видака Р. Пејовића из Комана а сада у Америци, Јована М. Вукановића с др. из Америке, Вула С. Прелевића из Бара, командира

Мила Мартиновића с Цетиња, Марка Баковића из Ускока, Лазара П. Јовановића — Чобељића с Цетиња, Андријане В. Пашквали с Цетиња, Радована М. Никитовића из Дробњака, Радована Н. Делића из Солуна, Ђорђија Драговића с друштво из Горње Мораче, Стевана Радоњића с Цетиња, Љубомира Булатовића из Мркољевића и Петра Мр. Лубурића из Америке.

Затим је прочитао два указа Књаза Господара, којима се подноси Народној Скупштини на претрес и рјешење приједлог државног буџета за 1909. г., и приједлог закона о чиновницима грађанског реда, читање којих је указа стојећи саслушано и пропраћено са: Живио Господар!

Прелази се на дневни ред — претрес извјештаја верификационог одбора о накнадним изборима народних посланика за изборну варош Колашин и капетаније горњо-црмничку и доњо-морачку.

Извјештај Мартиновић чита I тачку извјештаја односно избора Радоја Т. Ракочевића за варош Колашин, чији избор верификациони одбор оснажава као правилан, што је и Скупштина једногласно усвојила.

Дале чита II тачку извјештаја верификационог одбора о избору Милана Поповића за изборну капетанију горњо-црмничку, по којему се извјештају избор поништава као незаконит с тим, да се члановима бирачког одбора не узима као злонамјерна погрјешка учињена против чл. 83., алинеја 3., закона о изборима.

Ђ. Дреџун противан је, да се Поповићев избор поништава, пошто исти није зато крив већ бирачки одбор.

М. Појовић говори у прилог оснажења свог мандата.

М. Мијушковић налази, да је одбор верификациони уочи погрјешке у избору и маркирао их, па се са његовим извјештајем слаже осим у оном дијелу, гдје се бирачки одбор ослобађа казне за учињене погрјешке, што је противно закону о изборима, те је за то, да се одбору не опрашта, указујући особито на његову грешку односно питања бирача за кога ће гласати, што налази неоправданим и вели, да ће се ако се буде и даље овако радило а ми им опраштали, доћи до рђавих резултата.

Извјештај Мартиновић вели, да је верификациони одбор нашао и изнио неправилности избора, а до Скупштине је, да то ријешити како хоће.

Р. Бошковић вели: ако ико а оно Народна Скупштина треба да строго пази на незаконитости, па је за поништење овог избора. Једино се не слаже са извјештајем у колико се овај тиче чланова бирачког одбора, чија погрјешка кад се не би казнила, било би противзаконито.

Ж. Драговић објашњава неке чињенице наведене у извјештају. Напомиње, како је верификациони одбор свестрано претресао поднесене списе по овом избору па је нашао, да се у жалбама подигнутим противу избора наводи такође оно исто што и у записнику бирачког одбора, те да се таква радња бирачког одбора не може друкче означити него наивност па да је с тога предложио, да се чланови истог не казне.

Ј. Спасојевић вели, да се из извјештаја јасно види, да је овај избор извршен противно закону, па да је дужност Нар. Скупштине, да такав избор поништи, јер се сваком прије но Скупштини може опротити гађење закона. Он је у осталом за то, да се чланови бирачког одбора казне, јер наивност може служити само као олакшавна околност а никако не и да се не казни.

Н. Татар напомиње како је и у прошлим и претпрошлим изборима било говора у Скупштини о неправилностима бирачких одбора, због чега су се читави племена ломила, па да с тога треба казнити чланове овог одбора.

Ђ. Дреџун указује на гласове како је с Цетиња наређено: бирајте тога и тога, па ако је тако, онда треба послати или анкету за извијај тога или избор оснажити.

Председник Буковић ставља на гласање извјештај верификационог одбора.

Ј. Спасојевић предлаже, да се извјештај допуни тиме, да се с члановима би-

рачког одбора поступи по закону о изборима.

Председник Буковић вели, да се ријешити прво о самом мандату а друго је односно поступак против бирачког одбора.

Извјештај Мартиновић вели, да је одвојено оно прво од овог другог. Потпредседник Николић вели, да се је бирачки одбор огријешити о чл. 45. и 83. закона о изборима и да је до Скупштине, да ријешити о самом избору, а што се тиче кажњавања бирачког одбора, за то је, да се исти преда суду, који ће ствар као надлежан ријешити.

Ж. Драговић указује на прошле изборе у капетанијама љешанској, пиперској и жупиској, које је исти верификациони одбор поништио а Скупштина оснажила, те одбија сваки приговор од себе и верификационог одбора, чији је он члан. Ако се — вели — јани грјешило не треба и ове године, а одбор није за казну, јер и да не постоји жалба против избора, опет се све одборове грјешке виде из самога његовог записника.

Ђ. Милановић је за то, да се бирачки одбор преда суду, јер незнање закона не оправдава никога. Наводи примјер о дјетету, које запали кућу, па пита: ко ће ту штету платити?

Ф. Челебић напомиње, како кандидат Поповић није никог привољевао, да га бира, а ако други нијесу вршили своје дужности, он није крив.

Извјештај Мартиновић се објашњава са Челебићем.

М. Појовић тврди, да је било и незаконитијих избора од овога његовог, па да их је ипак Скупштина усвојила.

Председник Буковић ставља на гласање први дио извјештаја, који се усваја т. ј. поништава се избор у капетанији горњо-црмничкој. Затим износи на ријешење други дио извјештаја односно поступка бирачког одбора.

Ј. Спасојевић мотивише овај дио извјештаја: да се бирачки одбор казни на основу закона о изборима народних посланика.

М. Дожић скреће пажњу Народне Скупштине на недоследност оних који хоће да Скупштина и ако не суди виновницима, да им опрашта кривицу, што не може бити, јер ако је Народна Скупштина надлежна за ово рјешавање онда треба да ријешити све, а ако није, онда ријешити само оно за што је надлежна, — односно мандата — а остало нека се упути надлежним путем по закону.

Осврће се на чл. 83. и 88. изборног закона и напомиње, да се ово по четврти пут бира народни посланик у изборној капетанији горњо-црмничкој, те да не може претпоставити толику наивност у раду бирачког одбора.

Потпредседник Николић вели, да су по чл. 88. изборног закона надлежни судови да суде по тужби, те је за то, да се ствар преда надлежном министру, а овај ће је опет предати надлежном суду на суђење. Противан је изашлијању анкете по истицању Дреџунову.

Р. Бошковић вели, да је закон о изборима нарушен а нарушио га је бирачки одбор, те кад се исти за то не би казнио онда пита ко би одговарао.

Ђ. Милановић предлаже: оће ли се бирачки одбор предати суду?

Председник Буковић ставља на гласање други дио тачке II извјештаја верификационог одбора, који је већином гласова одбивен.

Извјештај Мартиновић чита тачку III извјештаја верификационог одбора односно избора Јанка Дрљевића за капетанију доњо-морачку, који се избор по извјештају одлаже, док се жалбе подигнуте противу њега не испитају преко скупштинске анкете.

Ј. Дољевић устаје да говори у одбрану свог мандата. Напомиње, да је жалба против његова избора писао Ј. Тошковић и П. Лакијевић. Тврди, да је његова кандидатска листа потпуно исправна, какву је и верификациони одбор нашао, те да би неоправдано било да се ријешење о избору одлаже по приједлогу одборову. Дале тврди, да није постојало агитације уопште а најмање да се у исту употребљавало и име Владарево, које је уплео његов противник архимандрит Дожић, што означава као клевету, јер овај

није смио питати, да ли је жеља Господарева да се он бира.

Понавља, да није никакве неправилне и недозвољене агитације било са стране његове, па да би према томе неоправдано и незаконито било кад се његов мандат не би оснажио.

Министар просвјете и црквених послова Ј. Пламенац вели, да је с пажњом саслушао читање извјештаја верификационог одбора као и чуо Дрљевићеве напомене. Сматра, да му је дужност говорити напомињући, да не би говорио а да није ријеч о избору у капетанији доњо-морачкој из обзира на раније онамошње изборе и жалбе против тих избора. Наводи како је онамо приликом избора у 1906. г. било жалба против овога па се истрагом доказало, да су неосноване биле. Такође било је жалба и против прошлогodiшњег избора али ни оне нијесу основане биле, па да никакво чудо није што их и сад има против овог избора. Опажа, да су данашњи жалиоци против избора они исти који су се и раније жалили али чије су се жалбе неосноване показале чим их нијесу могли доказати. Јасно је — вели — да жалбе упућене против полицајских поступака као и жалбе против кандидатуре недозвољене агитације нијесу оправдане. За Лакићеву листу наводи да је неоправдана била, какву је и Обласни Суд као једино надлежан нашао, па он ипак не пристаје већ се непосредно жали Књазу Господару а доцније и г. министру унутрашњих дјела. За њега наводи још и то, да се он највише жали на незаконитости, а већ сам је такве незаконитости чинио због чега је и кажњен отпуштањем из службе.

Даље приједлажу, да жалбе подигнуте против овог избора садрже само голе ријечи а не и доказе. Налази, да не постоје ни једне чињенице, која би на основу изборног закона битно утицала на исход избора, па је за то, да се мандат оснажи.

Ж. Драговић вели, да је верификациони одбор, чији је и он члан, нашао жалбених навода, који, кад би се доказали, утицали би на исход избора, али како одбор није могао проверити те наводе то је предложио одлагање коначног рјешења о избору док се ти не утврде преко анкете скупштинске. Приједлажу, да су жалиоци скоро они исти који су се жалили и против ранијих избора у тој капетанији, а чији се наводи нијесу доказали. Напомиње, да верификациони одбор жали уништити један мандат, али да још више жали огријешити се о своју дужност и дато му повјерење.

М. Мијушковић вели, да му је пало у очи то, што у тој капетанији по бирачком списку постоји преко 800 правних бирача а већ Дрљевић је добио 233 гласа као и то, да они који су протесте подigli имају преко 300 само предлагача, што значи да је избор био неправилан, јер је циљ избора, да се при њему машинестује воља већине, што у конкретном случају већ не постоји. За говор г. министра Пламенца вели, да је он имао за циљ једино да брани органе власти, те да није у праву пошто сумња да ту има нечији прст.

Слаже се са извјештајем одборским, те је за то да се ствар преко анкете свестрано испита па онда коначно ријешити.

Б. Милановић се слаже са г. министром Пламенцем, чији је говор, вели, био исцрпан. Приговара одбору, да не заступа пошту већ личну ствар.

Потпредседник Николић пребацује Милановићу недошљедност. Вели, да се капетан огријешити о чл. 9. изборног закона и о 53. Устава. Пошто постоји преко 860 правних бирача, а на биралшту било је само 233 и само једна кутија, то се слаже с одборским извјештајем.

Ј. Дрљевић осврће се на говор Мијушковићев, за кога је — вели — држао, да ће законом у руди доказати оно што је у говору навео. Тврди, да би се могло за законом кад би се против — кандидатске листе потврдиле.

Позива се на посланике М. Радовића и Р. Ракочевића, који су били у положају да знају и чују односно агитација, о којима се у жалбама говори. Био би — вели — преседан, кад би се имао нарочити обзир на много бирача а мало гласача, јер по закону сваки може а не мора доћи на биралште.

Понавља, да је његова листа исправна и да против ње нема жалбе.

Даље дотиче се Николићева говора и вели, да једна кутија нема значаја већ има значаја да ли је закон испуњен.

Потпредседник Николић се објашњава са Дрљевићем.

Ж. Драговић као члан одбора осврће се ради објашњења посланицима на Мијушковићев навод односно манифестовања народне воље на изборима, па вели, да се то на жалост на многим мјестима није испољило.

И ако је било преко 860 бирача, а само 233 гласача, опет се — вели — од-

бор није у извјештају и на то позивао, пошто се то ријетко манифестује при изборима, са чега је и отпала та околност. Жели као народни посланик, да чује о овом избору и глас морачких посланика.

Пој Кр. Појовић вели, да управна власт, која кандидатске листе потврђује, може да свој положај злоупотреби, а скупштина је позвата да не допусти да се закон ништи. Жалиоци — веле — оптужују управну власт, која се по закону не смије у изборе мијешати, те је за то да се ово све добро испита па тек онда да скупштина ријешити, ако неће да се о устав огријешити.

Пребацује госп. министру Пламенцу, који се услињава да омаловажи жалбене наводе, а заборавља да је ушљед жалба можда истих жалиоца у 1906. год. скупштина одобрила мандат изабратог народног посланика!!! Дотиче се и Дрљевићева навода о исправности његове листе, па вели, да су у питању само против-кандидатске листе, силом власти, које су уништене неправилно, те се није могла изразити воља народња.

Тражи да се ствар испита и кривци казне.

М. Мијушковић се објашњава са Дрљевићем и побија његове наводе, да се он није на закон позивао, те остаје стално при ранијем мишљењу.

М. Радовић тврди, да Дрљевић није ни дозвољене и обичне агитације употребљавао, а камо ли недозвољене. Наводи како је обласни суд одбио против-кандидатску листу, коју је и капетан одбацио као неправилну.

М. Дожић устаје да говори поводом г. Пламенчева говора као и рефлексја говора Поповићева односно ранијих избора у тој капетанији, те указује на оспоравање његова мандата, што је чињено против њега не као човјека или чиновника, већ као министра.

Напомиње, да у Морачи има више брастава и да је најтежање ко ће се изабрати. Чуди се Дрљевићу што потрже име стрица му архимандрита Михаила Дожића, кад је и он с др. дао за њега глас свој. Задржаје свој глас у овом питању, дане би ко сумњичио његову непристрасност.

Ј. Сјасојевић осврће се на извјештај верификационог одбора као и на говоре извјесних говорника, међу којима и на Дрљевића, за кога рече да је навео нека факта, која баш иду у корист жалилаца против овог избора. Напомиње, да се од анкете не треба бојати.

Ј. Дрљевић допуњава своје раније наводе и вели, да кад се нешто хоће да докаже треба га доказати законом. Чуди се Спасојевићу и предочава Радовићево казивање. Налази, да закон нигдје није погажен а да је ријешене капетанског и обласног суда мјеродавно, па да би стога незаконито било, кад би се још неко преко свега тога ко изашлиао.

М. Тагар вели истина верификациони одбор није изишо никакву грешку Дрљевићеве листе, али треба узети у обзир то, што се подноси против-кандидатска листа од 108 предлагача, па се ипак не потвђује због неког надимка, због употребе новијих презимена и т. д. Да ли је све то истина или не — не зна се још, па стога треба виђети и утврдити, јер се преко тога не смије пријећи.

Ј. Сјасојевић налази, да је само случај са оном листом од 108 предлагача довољан за одлагање ријешења о овом избору.

Б. Милановић се објашњава с потпредседником Николићем.

Председник Ђукановић ставља на гласање одборски извјештај, који је усвојен с тим, да анкету сачињавају 3 члана и да сви пођу на лице мјеста.

Посланик Ракочевић положио је прописану заклетву уз чинодјелство свештеника Капићића, а затим су одсједи одабрали по једног члана за анкету и то: I. одсјек Ј. Петровића, II. Ф. Протића и III. К. Шарановића.

Сједница је закључена у 5 сати по подне, а друга ће се заказати објавом на скупштинској згради.

Секретар Председник
Д. Петровић М. Ђукановић

Балканско питање и Турска

Познато је, да је Аустро-Угарска у својој потоњој ноти предложила Русији, да се о анексији Босне и Херцеговине поведе претрес између великих сила још прије састанка конференције. Русија је на тај предлог пристала, а „Новоје Време“ пропратила га је овим ријечима:

„Рјешење Аустро-Угарске, да се подвргну сва питања, која стоје у свези са судбином Босне и Херцеговине претходном рјешењу државна потписница Берлинског Уговора, поново је изазвало у живот оних

„девет тачака“, које су израдиле Русија и Енглеска.

Поникла је могућност, да се могу на овај или онај начин сложити разноврсне претензије, које су искрсле из једнострано нарушеног Берлинског Уговора прилично енергичним покретом рђаве аустријске политике.

Учасници предстојећих претходних преговора биће гоњени с мјеста на мјесто у сасвим различним циљевима. Русија је заинтересована у главноме учешћем у питању обезбјеђења српског народа; Енглеска заштићава принцип непоколебљивости и ненарушености међународних обавеза; Француска у одржавању мира; Италија у заштићавању својих економских интереса на Балкану, нарушеним дрским тежњама германског живља, који продира у дубину Балканског Полуострва; напошљетку Турска заинтересована је заштитом својих суверених права над заузетим областима од стране Аустрије.

Турци су заузели Босну и Херцеговину готово прије пет стотина година. Природне везе, које су постале између покорених и побједилаца у току више од четири вијека, не руше се једним потезом пера. Истина, турска државна власт није се држала у односу са Србима како треба. Она се није подједнако бринула о завјетним странама народног живота — његовој вјери, језику, породици, обичајима, ушљед чега се је становништво, доведено до очајања, дизало не једном на оружје против насилника.

Међутим, кад је то становништво дошло временом под власт културније државе, оно се је осјетило још у горем стању и с благодарношћу се сјећа времена, када су му заповједници растрзали тијело али му се нијесу дотичали његове душе.

Изгубивши тако Турска фактички владавину у овим дјвјема областима словенским, није она ипак заборавила своја права и своје обавезе у односу с њима. Стање се заплиће још и тиме, што су времена азијатског деспотизма у Турској видно прошла; турски Словени постали су већ грађани у правима равни са својим бившим заповједницима.

Државни радници који буду водили претходне преговоре, морају ушљед овога, унапријед рачунати са интересима, осјећањима и надеждама српског народа с једне стране и с правима, осјећањима и очекивањима обновљење Турске с друге стране.

Хришћанске државе, мијешајући се у рад Турске, оснивале су своје право мијешање на јединству вјере са угњетеним становништвом. Турска рјешавајући будућу судбу Босне и Херцеговине, силом свога права, стараче се о судби десетина хиљада муслимана, који живе у овим дјвјема покрајинама. Она не може равнодушно обићи питања: да ли има могућности српским муслиманима, да живе у предјелима своје отаџбине; да ли ће им се очувати право сношења са својом духовном главом; хоће ли им се ограничити њихово породично право; хоће ли им се признати равноправност са осталим племенима. По обавези суверена, Турска се мора у односу са судбином својих хришћанских поданика односити подједнако. Аустрија се не задовољава улогом татора. Она тражи, да искорјени вјеру отаца, да отме од народа достојанство предака, установљавајући преимућство безакоња за насилне елементе, лишавалајући становништво -- старосједиоце слобода и политичких права.

Аустрија је сама рђаво поставила питање о продужавању окупације. Ако се сагласе са њоме Турци, може то бити само под сигурним условом обезбјеђења материјалних, душевних и политичких

права босанско-херцеговачког становништва, над којима још стоје сва суверена права отоманске империје.

Нема сумње, да ће Русија а заједно с њоме и остале државе потпомоћи Турску потпуно и више у овим законским и праведним тежњама.

На Балкану ће бити мир само под условом, ако законити интереси српског народа буду добили задовољења. У противном случају Балкан ће по пређашњем остати запаљена гломача, чије искре могу неочекивано изродити пожар.

Српски глас у бечком рајсхрату против анексије

Поводом претреса о анексији у бечком рајсхрату, далматински српски заступник Др. Душан Баљак држао је овај говор:

Висока кућо! Чини се да је непотребно говорити о осјећајима, којима су Срби ове монархије примили анексију Босне и Херцеговине, али не могуће зато, јер су ти осјећаји познати, како се то мисли на становитом мјесту и због тога се прогони Србе, већ једино због тога, јер је непотребно тумачити осјећаје, који су својина сваке човјечје нарави, нарави цивилизованог Европејца. Свијест заједнице чини највише етички моменат у душевном животу свакога Европејца.

Српски народ живи данас раздијељен у пет разних држава. Па ако се у животу једног од ових дјелова нешто догоди, мислите ви, господо, да други дјелови не смију с тијем заједно осјећати! Тако ми не би нико у овој кући вјеровад, кад бих устврдио, да се Срби у Хрватској и Славонији више интересирају за шаха персијскога него ли за догађаје у краљевини Србији, или да нас Србе у Далмацији више привлаче разне порнографичке судбене расправе у Берлину, него ли питање у Црној Гори.

Исти је одношај и нас Срба, према онима у Босни и Херцеговини. Наши су осјећаји били, а јесу још и данас само одзив осјећаја тамошњег пучанства. Ми смо осјећали бол и тугу онога народа, пратили вртлим жељама њихово настојање и борбе и дијелили њихове наде. А трпили смо и жртвовали се за тај народ, као нико други! Довољно је само сјетити се на небројене устанке и вјечите борбе у прошлом столећу, а та је борба вођена само из вруће жеље за слободом. И баш 19. столеће се може назвати столећем ослобођења. Народима Европе, који су пробавили ове борбе, даје се свака част.

Особито су у Босни и Херцеговини започели Срби године 1875. очајну борбу за ослобођење, од које су се надали давно жељеној и заслуженој плаћи.

Као тада, тако и сада пратили су овдашњи Срби са великим симпатијама настојање и успјехе бореће се браће. Зато су и тадашњи Срби у јавним скупштинама у Хрватској, Славонији и Угарској у многим резолуцијама изразили жељу: да наша монархија не спречава бореће се у Босни за своју слободу народ!

Но догодило се је нешто посве противно. Берлински конгрес је погазио све жеље и наде овога народа, без обзира на његову, народну вољу. А тридесет година касније, догодило се истом том народу, који су хтјели наградити највећом европејском културом, да су погажена његова најсветија права и један међународни уговор. Када се ради о судбини једнога народа, данас је све прече од воље тог народа.

Кад је на берлинском конгресу — како приповиједа бивши француски министар Аното — талијански пуномоћеник управо на графа Андрашија питање, са којег он становништа посматра предложењу окупацију Босне од стране Аустро-Угарске, одговорио је овај кратко и поносно: „Са европејског становништа.“ Али у задњим се је данима порицало, да је босанско питање европејско питање, па да се оно тиче само Аустро-Угарске и Турске. Али, кратко речено, босанско је питање ствар, која се прије свакога тиче, само не народа у Босни самога. Код тога имадем пред очима само права дотичнога народа, нипошто не промјенљиву државну политику или интересе појединих држава.

Говорећи само о правима народа, говорим о народним правима само одређења, које се данас признаје свакому народу. (Одобравање.)

Али да се један народ за новце прода, како се то види из преговора између Аустро-Угарске и Турске, не служи ни мало на част Европи у XX. столећу. (Одобравање.)

Споменуто је код тумачења потребе анексије и тако звана великосрпска пропаганда у Хрватској и Славонији. Али код отварања узрочне везе између овог

велеиздајничког процеса и анексије ствара се дубок јаз, јер се познаваоцу тамошњих прилика набацује питање, нијесу ли ова велеиздајничка прогањања у Хрватској усљедила баш само зато, да се природи терен за анексију? Па кад некоји властодржице воле говорити о велеиздајничкој агитацији, то љу се задовољити само да прочитају брзојав, што су га неки српски угледни људи у Сарајеву послали на угарског министра трговине Фрању Кошута:

„Извољели сте изјавити у клубу независне странке, да је анексија Босне и Херцеговине била нужна поради велеиздајничке агитације велико-српске пропаганде, у којој су улетени и најугледнији Срби Босне и Херцеговине. Српска је народна организација била позвала владу, да наведе имена Срба велеиздајника, да се ови могу ставити редарском суду. Исто тражимо, господине министре, и од Вас, јер сте и ви били велеиздајник и само помоћу велеиздајничких Срба дошли стедо садање своје моћи. Ми смо уверени, да ће те Ви ову нашу молбу услышити, јер се надамо, да сте бар љубав к истини наследили од Вашег покојног оца. Са особитим поштовањем“.

(Долазе потписи.)

Не мање од тога, што се у круговима владе говори, јесте занимљиво држање и појединих народа ове монархије. Ту се налази на мање себичну страну људске душе. Догоди ли се једанпут у повјести, да се једна земља раскомада и народу отме његова домовина, тади се вели, да је почињен историјски злочин и сва би се Европа морала на годину дана завити у црно. То је злочин, али само онда, ако се ради о неком извјесном народу. Но догоди ли се то исто другом којем народу, ох, то је нешто посве друго и Срби у Босни и Херцеговини би морали поцикивати од весеља и заноса. Колико је то, господо, далеко од лијепе теорије, коју је др. Адлер истакао у недавној пројавној расправи (чита): „Није чин неправде оно, што конструира право народа, и неправдо другога још нам не даје права, неправдо чинити.“

Искрено рекући, не може се народ босански након искуства тридесетогодишње окупације веселити анексији своје домовине. Додуше обећава се сада устав. Али шта може тај народ од обећања на и од самога устава очекивати, кад види, да се у сусједној земљи, у којој влада не само устав, већ која имаде и своју аутономију, шири апсолутистички режим и догађа се такав политички скандал, да већ 5 месеци сједе у тамницама потпуно недужни људи? Не може ли народ у Босни очекивати, да ће на купљену денуцијацију којег вагабунда бити по том наурпане тамнице у Босни и Херцеговини? А што се тиче његове народне будућности, није нада ништа боља, кад тај народ види, да се анексија његове домовине сматра као заједнички њемачки интерес, који подупире не само њемачка дипломатија већ и њемачка војска.

Гласају против прешности. (Одобравање.)

† Николај Валеријановић Муравјев

У уторник, 2 ов. мј., напрасно је преминуо у Риму руски посланик при италијанском Краљевском Двору, Николај В. Муравјев.

Покојник се као потомак старе племићке породице из Новгородске губерније родио 1850. године. По свршетку московске гимназије, слушао је права на универзитету у Петрограду и у иностранству, и већ године 1870. стекао је степен кандидата права. Исте године ступио је на службу као судски чиновник. Због своје ванредне способности и ревности и особито говорничког дара, покојник је у судској јерархији брзо напредовао и год. 1892. постао је врховним прокурором код криминалног касационог суда. Године 1894. наименован је за министра правде, и у том положају отворило се широко поље његовој иницијативи, што се најбоље видјело из многих судских реформа, које је он тада увео.

Поврх разноврсног и успјешног службеног рада, покојник је много радио и на књижевном пољу. Починијући од године 1874. он је написао низ чланака јуридичког садржаја у разним руским и француским стручним часописима, а издао је и неколико књига из области кривичнога права.

У години 1905. Муравјев је напустио судску каријеру и постављен је за изванредног посланика и онуномоћеног министра при италијанском двору, задржавајући и даље чин државног секретара. Какав је глас покојник као дипломата уживао, најбоље доказује то, што се је у потоње вријеме, кад је требало поупити упражњено мјесто руског посланика у Цариграду, највише истицало његово име. Али, на жалост, прерана смрт покосила је у најбољој мушкој снази живот пун енергије и рада и лишио Русију јед-

ног необичног трудбеника и искрено јој преданог сина.

Министеријална „Трибуна“ у спомен овог руског дипломата наводи његове ријечи управљене једном њеном уреднику: *L'Italie est vraiment une grande nation* — па наставља:

„У овом схваћању наше снаге, у овом поштовању нашег напретка и наше политичке озбиљности, Муравјев се вада надахњавао за свога трогодишњег боравања у Риму. И зато се он заузимао активношћу необичном једном дипломату, да доведе до што интимнијих односа руско-италијанских. Њему се много има захвалити, што су се савладале многе потешкоће у склапању трговинског уговора са Русијом. И његова вјера у Италију приуговорила је споразум ових пошљедњих дана између Италије и Русије у балканским питањима.“

„Сада је балкански тренутак постао најтежи; узао се све више стеже, спорост у преговорима умножава опасност. И сада баш Муравјев је био драгоцјен елемент за односе између Рима и Петрограда и сарадник, који ће се трудом моћи замијенити у сложном дјеловању двију пријатељских држава.“

„Тако ће не само дипломатски и друштвени кругови, који су цијенили с његових великих врлина преминулог министра, него и народ италијански, који је био схватио симпатичну топлоту његовог пријатељства према Италији, његову смрт осјетити са дубоком болом.“

„Дајући израза нашој жалости за тешким губитком, не можемо се уздржати да не пожелимо у интересу обијуд држава, да нашљедник Муравјева слиједи његовим правцем и да утврди његов успјех“.

Спровод пок. Муравјева био је најсвечанији, и трајао је са опијелом од 9¹ до 3 уре послје подна.

Пред црквом и по пјацима, куд је спровод пролазио, сав гарнизон свију врста оружја са заставама и музикама и све војне школе у Риму чинили су шпалир и нека одјељења у спроводу су учествовала.

У цркви на опијелу су били министри иностраних држава и делегације. Титони и Мирабело са помоћницима свих министара председник сената и потпредседник заступничке коморе, префект и председник римске општине, први ађутант краљев генерал Брузати са више генерала, контраадмирал Бетоло са више официра, сав дипломатски љор, официри са руске ескадре, која је тек стигла у Аугусту у Сицилији, руска колонија у Риму и многобројни пријатељи фамилије покојникова.

Опијело су извршили архимандрит Владимир и три свештеника, а пјевачки хор учинио је велики утисак на присутне мелодијом и вјештином, тако да о црквеном обреду сви листови римски пишу са заносом.

Кад је из цркве кренуо спровод пут протестантског гробља, сав овај званични свијет ишао је пјешке, према да је киша падала, а међу онима што су држали кордоне са мртвачке скриње, били су министар Титони, председник сената Манфреди, председник општине и префект.

Поред мртвачке скриње носили су свијеће вратари Краљевског Двора, сената, посланичке комаре, свију министарстава, општински и Маурицијевог реда, у који је покојник спадао, и то у свечаној униформи.

Засебна кола носила су Краљеве вијенице са натписом на плаветној ленти: „Николи Муравјеву Виктор Емануел.“

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Авдо Карабеговић. У Лозници преминуо је ових дана симпатични Авдо Карабеговић, по занимању учитељ, а по срцу и души пјесник и жарки родољуб.

Авдо је родом из Босне, одакле је прије више година пријешао у Србију и свршио у Алексинцу учитељску школу, па је као Србин Муслиманин био одмах постављен за учитеља у М. Зворник, јер као што се зна, у М. Зворнику и Сахару има Срба муслиманске вјере.

Још у школи је Авдо почео пјевати, и пјесме су му пуне самих сјећања на Босну и препуњене чежњом за драгом му постојбином.

Буран живот што га је Авдо водио, и прилике које по доброту срца свога није могао ни умно избјећи, јако су му биле нарушиле здравље, те је Авдо оронула здравља почео још више чежнети за завичајем. Сви су се пријатељи својски заузимали, да Авда како било спасу од несрећне болке, али она бјеше већ ухватила дубока корјена, и најзад га и покосила.

Авдо није оставио великих дјела за собом, али је оставио јаке успомене код свих људи с којима је у додир долазио. Покојниково тијело пренесено је из Лознице у Биоград, где је и сахрањено. Лака му српска земља!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Отпоздрав Народној Скупштини. На поздрав, који је Црногорска Народна Скупштина упутила у почетку свога рада италијанској камари стигао је из Рима овај одговор:

*Предсједнику Народне Скупштине
Цетиње*

И у име мојих другова потврђујем вам благодарност наупуњеним осјећањима симпатије и уважења, која ја из дубине срца на исти начин вама изјављујем, жељећи топло напредак народу црногорскоме.

Предсједник
италијанске камаре
Г. Маркора

Одликовања. Његово Краљ. Височанство Књаз Господар благоизволио је на Никољдан одликовати: III стеном Данилова ордена г. Јована Матановића, секретара Државног Савјета; IV степеном истога ордена: Петра Почека, акад. сликара и Илију А. Шћеповића, председника општине Ријечке; V степеном истога ордена: г. г. Михаила Ваку, наставника цетињске гимназије, учитеље Пера Калуђеровића и Љубомира Зечевића; Зарију Гвозденовића, трговца у Подгорици и Ђура Ђуровића, кап. писара на Љуботињу; златнијем медаљама „за ревност“: г. г. Пера Богдановића, наставника цетињске гимназије; Стева Мартиновића, писара књ. министарства просвјете и црквенијех послова; Вука Шпадијера, архивара књ. министарства просвјете и цркв. послова; учитеље народних основних школа: Николу Кујачића, Риста Данчевића, Павла Павловића, Јагоша Поповића, Василију Дракића, Атанасију Велковића, привр. учитеља Лазара Димића и Филипа Врчевића, писара у Санитетском Одјељењу књ. министарства унутрашњих дјела; а сребрнијем медаљама „за ревност“: г. г. Вука Царића, практиканта књ. министарства просвјете и цркв. послова; учитеље народ. основних школа: Блажа Калуђеровића, Васа Ђурановића, Васа Врбуцу, Милутина Велимировића, Јована Иличковића, Милана Михаиловића, Путишу Милошевића и Богдана Обрадовића.

Збор трговаца. На скупу вијенијих трговаца из цијеле Црне Горе, који се је у недељу на Цетињу састао, сви трговци су са задовољством поздравили одлуку Књажевске Владе о завођењу максималне тарифе на производе из неугворних држава и послје подуже вијећања закључили су, да сву робу добављају од сад само из држава, са којима Црна Гора има трговинске уговоре. У исто вријеме трговци су ријешили, да је у интересу наше трговинске независности, да се превоз робе врши само преко Бара и да се за ту цијелу отвори у Бару што прије слободно пристаниште. Њихови закључци наини су на потпуно одобравање од стране Књажевске Владе, која им је у раду на нашој економској независности обећала најиздашњију помоћ.

По свршеном вијећању трговци су имали част бити примљени у сриједу од Н. Кр. В. Књаза Господара, а сјутра дан су се развили с увјерењем, да су се достојно одужили патриотској дужности, коју је од њих отаџбина у овим часовима очекивала.

„Гусле“. Академски сликар г. Петар И. Почек довршио је своју композицију „Гусле“ и изложио ју у Почецима у Доњем Крају. Слика потпуно оживљава умјетничком замисао у погледу свестраног значаја гусала. На слици су приказани и истакнути 12 типова: девет мушких и три женска, који сви у црногорском народном одијелу, сједе у црногорској кући послје ратних дана ноћу, око огња, а гуслар — слијепца извијајући уз гусле импровизира о скорашњим ратним данима. Умјетник је знао дати живог израза српским осјећањима, добра замисао врло је згодно састављена, а композиција вјештачки изведена. Многобројно грађанство, чиновништво, сељаци, ученици и ученице из мјесних школа и чланови дипломатског кора с госпођама, ишли су да виде слику и свак се дивно њеној љепоти, изјављујући особито допадање и задовољство заслужном умјетнику.

ТЕЛЕГРАМИ

Лондон, 9. децембра. Парламент је закључен пријестоном бесједом. У бесједи се помињу извјесни догађаји, који би могли нарушити поредак утврђен Берлинским уговором, али има наде да ће мудрим и помирљивим преговорима поћи за руком, да се дође до мирног рјешења са сагласјем сила потписница.

Биоград, 9. децембра. Народна Скупштина се састала. Влада је

поднијела Скупштини на одобрење разне накнадне кредите, међу њима и кредит од 10 милијона динара војном министру. Скупштина је са великим одобравањем овластила председника, да упути поздрав Црногорској Народној Скупштини.

Беч, 9. децембра. Званично је објављена наредба министара финансија, трговине и привреде односно примјене опште царинске тарифе на производе из Црне Горе.

Биоград, 10. децембра. (Српски пресбиро.) Из Петрограда јављају: Петроградска телеграфска агенција извјештена је, да је руским представницима код држава потписница Берлинског уговора наређено, да данас саопште циркуларну депешу, у којој су изложени погледи руске владе на питање о конференцији за балканске ствари. Очекује се, да ће та циркуларна депеша бити сјутра објављена.

Биоград, 11. децембра. (Српски пресбиро.) Телеграм петроградске агенције гласи: У данашњем броју „Росије“ публикована је циркуларна депеша министра спољних послова руским представницима у Берлину, Бечу, Паризу, Лондону, Риму и Цариграду. Садржај ноте овај је: 7. октобра (по нов. кал.) саопштио је аустро-угарски посланик циркуларну депешу руској влади, којом се ставља до знања два рјешења бечког кабинета: 1.) да се одриче свих права у погледу Санџака; 2) да враћа себи пуну слободу располагања у погледу Босне и Херцеговине. Тога дана објављено је проширење суверенитета Франца Јосифа на ове провинције. Два дана раније проглашена је независност Бугарске, која се уједно проглашава краљевином. Овим случајем Европа је била постављена пред једностране чинове, који уносе фактичне измјене у поредак утврђен Берлинским уговором, док су међутим на лондонској конференцији државе свечано изјавиле, да ниједна држава не може рјешавати себе обавеза, које су примиле уговором ни мијењати његове одредбе иначе, него само по сагласности уговорних страна. Придржавајући се тачно и вјерно поменутога начела, Русија се придржавала њега и у погледу Берлинског уговора, ма да није уговор садржавао тешке одредбе по Русију, колико по балканске државе, према којима је Русија свагда гајила традиционалне пријатељске осјећаје. Како свако одступање од поменутога начела може потрести основе постојеће политичке равнотеже, поступак Аустро-Угарске и Бугарске доиста јз одмах и неизоставно повукао за собом крајње заоштрење на Балкану и изазвао у Европи узбуду, која се још до сада није стишала.

Турска, као држава која је непосредно погођена тим чином, протествовала је формално код великих сила потписница Берлинског уговора противу двојаког нарушавања његовог. Потпуно аналоган положај био је 1871. године, када је Русија објавила, да је више не вежу неке одредбе Париског уговора и кад је ушљед тога поникла мисао, да се због тога случаја сазове конференција. Велике силе сагласиле су се да узму учешћа у конференцији под неизоставном погодбом, да њено рјешавање не буде раније ограничено. По мишљењу руске владе могао би непосредни споразум између Аустро-Угарске и Турске стварно рад помакнути, али никако и унапријед ријешити питање о санкцији тога споразума од стране великих сила или ограничити ове да слободно разматрају цио предмет. Исто тако као и лондонска мора и ова будућа конференција у случају да велике силе постигну споразум у погледу питања Босне и Херцеговине, не само измијенити тачку 25. Берлинског уговора, но

у замјену израдити тачну одредбу, којом ће се одредити нов положај ове провинције. Сада изгледа, да ће се моћи поникла несугласица ријешити на начин, који ће са обе стране бити пријемљив. По саопштењу које је сад стигло овомо, бечки кабинет не инсистира више на своме захтјеву, да питање о Босни и Херцеговини изузме од сваког разматрања од стране великих сила и предлаже нов начин рада, да кабинети на име, не ограничавајући до конференције своја права на брајањем тачака њеног програма, могу приступити претходној измјени мисли. По суштини питања, на које се односе разне тачке, предложени начин има у себи знатних незгода, нарочито због своје заплетености и спорости; али ипак не треба одрицати да је тај начин у стању да отклони опасност сувише оштрих несугласица на самој конференцији и да у достојној мјери штити основни принцип, који је Русија од самог почетка заступала, понаособ питања која улазе у састав програма, обухватајући и тачку о Босни и Херцеговини, а која имају општи европски карактер и не могу бити ријешена другојачије осим у споразуму између свих држава потписница Берлинског уговора. Желећи дати изрза погледима којима је задахнута, царска влада наредила је руском представнику у Цариграду, да Порти изјави увјерење царске владе, да се Берлински уговор не може измијенити без пристанка држава потписница његових. Слична изјава саопштена је и представницима неких других држава. Мисао коју је истакла Турска о сазиву конференције, послужила је као повод за повјерљиву измјену погледа међу кабинетима, који нијесу могли не признати да су најновији догађаји битно измијенили стање ствари на Балкану. Конференција ће бити дужна да претресе одредбе Берлинског уговора, које су временом изгубиле првобитни значај и да изнађе начин за правично задовољење интереса Турске и балканских држава. И ако се два мјесеца воде преговори о пројекту програма конференције, до сад није постигнут споразум. Главна је тачка у разним погледима аустро-угарске и руске владе на компенсације. Пристајући да се одреди програм будућој конференцији бечки кабинет нашао је, да му је немогуће сложити се с тим погледима. Аустро-угарско право на окупацију Босне и Херцеговине и држање гарнизона у Санџаку није добила Аустрија само по споразуму са Турском, већ по сили Берлинског уговора, према томе без сагласности између сила потписница Берлинског уговора то се право не може измијенити. Руска влада прожета осјећајима помирљивости и расположења, да се не противи предложеном начину рада, обратила се бечком кабинету предлогом, да он саопшти свој предлог и другим државама, па ако оне изјаве готовост да га прихвате, онда ће петроградски кабинет у току даљих преговорз изнијети своје погледе на тачке програма конференције, које имају особиту важност за Русију.

Биоград, 11. децембра. Министар војни поднио је Скупштини предлог за други накнадни кредит од 7 милијона динара. Скупштина је на предлог владин одобрила да важи државни буџет од г. 1908. и унапријед, све док се не ријешити буџет за г. 1909.

Цариград, 11. децембра. Парламент је изабрао три младотурчина, као кандидате за председника и то: Ахмед Риза-беја, посланика цариградског, Емрулана, чиновника министарства просвјете и посланика

из Киркилисе и Азми, посланика из Превезе. Султан ће именувати једног од ова три кандидата.

Петроград, 12. децембра. Сва штампа одобрава јучерашњу ноту Извољсково, износи се да ће она задовољити интересе Словена.

Петроград, 13. децембра. Јучер је Извољски држао у Думи дуг говор о анексији Босне и Херцеговине и проглашењу независности Бугарске. Послије њега говорили су о истом предмету вође разних странака. Гучков је предложио овај дневни ред: Дума изјављује топле симпатије за словенске народе нама сродне и нада се, да ће влада употребити све мјере да се заштите законити интереси тих народа. Дума је убиједљива, да ће се тај циљ постићи путем потпуно мирним, а са апсолутним одржањем народног достојанства.

Све странке, изузевши једино странку радника, придружиле су се овом дневном реду, а социјал-демократи били су одсутни.

ОБЈАВА

На основу рјешења Књ. Министарства Правде од 5. овог мјесеца број 3927., Управа Централног Казненог Завода јавља, да ће дана 21 децембра 1908. г. држати јавну лиценцију за закуп издавања хране осуђеницима Централног Казненог Завода, а за једну годину, т. ј. од 1. јануара до закључно 31. децембра 1909. год.

Поводом тога позивају се сви они, који би вољни били закуп учинети, да означеног дана тачно у 8 сати прије подне предстану у канцеларији управе, где ће се лиценција обавити.

Ко би желио раније упознати се прописом хране и уговором, може их сваког дана за вријеме канцеларијских часова добити у канцеларији управе.

Закупник хране дужан је дати 100 наполеона кауције, било у готовом новцу, било у сигурном јемству или залози.

Број 410. Из управе Централног Казненог Завода, 7. децембра 1908. год., Подгорица. 1,2

ОБЈАВА

У недјељу 21. овог мјесеца, даваће се у канцеларији Министарства Војног на јавној лиценцији контрати за издавање хљеба, меса и остале хране у оноликој количини, колико буде потребно за дворску стражу, војничку школу, музику, пионерску и митраљешку чету у опће за сву редовну војску цетињског гарнизона у течају од 1. јануара до 31. децембра идуће 1909. године.

Лиценција ће се држати означеног дана од 8 часова из јутра до часа, којег ће руковалац лиценције одредити; а на два дана раније моћи ће се видјети у поменутој канцеларији каквоћа појединих артикала каогод и контраатски услови са односним обавезама.

Поздуимачима појединих уговора тражи се кауција од пет хиљада круна у готовом новцу или шест хиљада круна у сигурној застави.

Број Е. 5112 о—у—1640. Из административног одјељења министарства војног, 11. децембра 1908. год., Цетиње. 1,2

ОБЈАВА

Брзи параброд Угарско-Хрватског Друштва полазиће из Котора за Фијуму у понедељник, уторник, четвртак и суботу на пола сата послје подне, а брзи параброд Лојдовог Друштва полазиће из Котора за Трст у сриједу, петак и неђељу такође у пола сата послје подне.

Према овоме дилижанса с Цетиња за Котор полазиће сваког дана у 5 сати из јутра а стизати у Котор у 11 сати прије подне.

Из Котора за Цетиње дилижанса ће полазити сваког дана у 1 сат и 30 минута по подне а долазити на Цетиње у вече у 7 сати и 30 минута.

Полазак дилижансе за унутрашњост биће као и досада сваког дана у 7 сати из јутра, а долазак на Цетиње у 8 сати у вече.

Број 8177. Из поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, 8. децембра 1908. год. на Цетињу. 1,3

ОБЈАВА

Видак Ђуров Аврамовић, родом из Бјелица прије годину дана и био је у City Montana P. off. Box. № 24. а од тога доба није давао од себе гласа, те се умољава сваки, ко би што знао о поменутом Аврамовићу, да обавијести неодложно ово Министарство.

№ 6319. Из канцеларије Књ. министарства иностраних дјела од 5. децембра 1908. г. на Цетињу 1,3

СТЈЕЧАЈ

Рјешењем овога суда од 29. нов. ове год., број доњи и ознака, отворен је стјечај над имовином Неша Шаулића из Жабљака, сада настањеног у Краљ. Србији, за измир његових дугова, ушљед чега позивају се његови дужитељи да се пријаве са својим потраживањима, поткријељеним доказима, Капетанском Суду на Жабљаку најдаље до 15. јануара 1909.

ПОЗИВ

Позивају се власници нижеименоване робе, да је подигну из магацина ове царинарнице најдаље до 1. јануара 1909. г. Ко се пак не би — са чистим документима — до означеног дана пријавио, с робом ће се поступити по чл. 69—74 царинског закона.

Тек. број	Бр. коши	Облик	ВРСТА РОБЕ	Знаци	Нумери	ПРИМЈЕДБА
1	2	Сандука	маст за кола	S S G	6544 и 6545	Поштом на адресу С. Шобајин.
2	2	"	"	S G	3197 и 3198	
3	1	"	"	R J E	11536	
4	3	пака	ципеле	B V	1015	
5	1	бала	мануфактура	M O	7436	
6	1	каш	воћарску прибор	S G	447	
7	1	"	чај	M T	—	
8	1	"	шећера	T	—	
9	1	врећа	кафа	P G	13	
10	1	"	"	M T	—	
11	1	"	"	B V	—	
12	53	комада	посућа	S S	1/4	
13	4	каша	пашта (макарони)	M T	—	
14	1	"	шећер	—	—	
15	5	"	фанела	—	—	
16	1	"	коњских плоча	—	—	
17	1	вез	стакларија	M M	1	
18	1	каш	штук (stucco)	S G	5188	
19	2	"	клинци	M T	1/2	
20	2	"	"	S M	10318	
21	1	бачва	"	B Y	—	
22	5	"	"	—	—	
23	1	каш	хартија	—	—	
24	1	"	ципеле	—	—	

У Никшићу, 23. новембра 1908. Број 793. П. п. Број 483. З. Н. 1-2

Управник царинарнице **К. М. Катурин**

г., послје којег дана суд ничије потраживање неће уважити.

Број 2020. IV—1908—500.
У Никшићу, 1. децембра 1908. г.
Књ. Обласни Суд
за врш. дуж. председника
р. 87. бр. 552. 1,1 судија, Дим. Николић

ОГЛАС

У извршењу трећег става пресуде потписатог суда, одобрене пресудом Књ. Великог Суда од 14. новембра текуће године, број 377—V. 1908—2, овјем се ставља до знања сваком оном, кога се тичало буде: да је Милош Пунишин Шкерковић, родом из Слатине у Бјелопавлићима, због издавања себе посвељена у чин јермонаха, зв. „Мелхиседека“, и купљења прилога по разним крајевима наше државе, тобоже у корист манастира „Високи Дечани“, осуђен на двије године тамнице у Централном Казненом Заводу у Подгорици, гдје се и налази.

Овијем се, пак, ставља до знања, да поменутом Шкерковићу не би по сада ко што давао од досада обећаних му, а неиздатих, прилога, сматрајући га не као свештено лице, већ као варалицу; ко би противно овом поступку, а дознало се буде, био би подвргнут строгој законској одговорности.

Број 406х1908 V—1907—135.
У Никшићу, 9. децембра 1908. г.
Књ. Обласни Суд
за врш. дуж. председника — судија
Мил. Бошковић

Р. 154, Бр. 561, 1,3

Нашој непрежаљеној супруги односно мајки

† ЈЕЛЕНИ

даваћемо годишњи помен 17. ов. мј. на дан њене смрти у храму Св. Ђорђеје у 9 сати прије подна.

Подгорица 12. децембра 1908.
Зах. Гвозденовић са лјецом.
Р. 34, Бр. 556, 1,1

СРЕЂКЕ Српске Државне Класне Лутрије

ЗА I. КЛАСУ 37. КОЛА, КОЈИХ ЋЕ ВУЧЕЊЕ БИТИ

10. јануара 1909 год.

готове су и могу се добити код потписатих Овлашћених Продаваца.

„Динара 3,795.000“

подељено на веће и мање Добитке, има се у току играња овога Кола исплатити учесницима у игри.

Српска држава јемчи за исплату Добитка.

План ове Лутрије са Правилима, из кога се опширно да видете, ред вучења појединих класа, поделе добитака по класама, и све остало, што је нужно знати сваком играчу, шаљемо уза сваку извршену попурибину — бесплатно:

Цела Сређка стаје 24 динара, Половина Сређке 12 Дин. и 1/4 сређке 6 Динара.

Уплату за Сређке најпозесније је слати Поштанском Упутницом на фирму.

Београд, децембра 1908 год.

Л. Кокановића и Друга.
Овлашћене Продавце Сређака
Срп. Држ. Класне Лутрије

П. п. Бр. 553. 1,3